

విప్లవ గిరిజనోద్యమ నాయకుడు

కా॥ కుండ్ర గంగరాజుకు జోహార్లు

కామ్రేడ్ కుండ్ర గంగరాజు (70) జులై 6వ తేదీన కొండమొదలు శివారు కత్తనపల్లి గ్రామంలో కిడ్నీజబ్బుతో బాధపడుతూ మరణించాడు.

1969లో తూర్పుగోదావరి అటవీ ప్రాంతంలో కా॥ విశ్వం నాయకత్వాన ఉద్యమ నిర్మాణానికి పూనుకొన్న తొలి రోజునుండి ఆ కామ్రేడ్ ఉద్యమ కార్యకర్తగా ముందుకొచ్చాడు. ఆదివాసీ వ్యవస్థలోని సాంప్రదాయాలను ఆధిగమిస్తూ, ధిక్కరిస్తూ గిరిజన సంఘ కార్యకర్తగా, నాయకుడిగా గుర్తింపులోకి వచ్చాడు. గిరిజనుడు కొంచెం అటూ, ఇటూ కదిలినా ఫారెస్టుశాఖ జుల్మానాలు విధించే వారికి లంచాలు ఇచ్చుకొనే దుర్మార్గమైన పరిస్థితిని గిరిజనసంఘం ఎదుర్కొంది. రిజర్వు హద్దులు దాటి ఒక కొయ్యముక్కను తెచ్చుకోవడం పెద్దనేరం. ఫారెస్టుగార్డులు చిన్న ఉద్యోగస్తులైనా అర్థబానిస యజమానుల్లాగా వ్యవహరించేవారు. గిరిజనసంఘం ఈ పద్ధతిని ఎదుర్కోవాలని నిర్ణయించుకొంది. గ్రామగ్రామాన మీటింగులు పెట్టి రిజర్వు లైన్లు దాటి అడవి నరికి పోడు వ్యవసాయం చేయాలనే నిర్ణయం తీసుకొంది. మార్చినెల ప్రారంభానికల్లా పెద్ద ఉద్యమంగా పోడు భూములు చేసుకొనే (పోడునరికి) ఉద్యమం మొదలయింది. కామ్రేడ్ గంగరాజు, రామిశెట్టి నాయకత్వాన కొండరెడ్డు, కోయదొరలు ఐక్యమయ్యారు. రెండుకులాల మధ్య ఉన్న ఎక్కువ తక్కువ భేదాలను అధిగమించారు. సంఘం వ్యాప్తికి, సంఘం ఐక్యతకు ఆటంకంగా వున్న ఆచారాలను అధిగమించారు. దోపిడీ శక్తుల మాయలను తేటతెల్లంగా వివరించి ప్రజలను చైతన్యవంతులను చేయడంలో సంఘం, పార్టీ ఇచ్చిన కార్యక్రమానికి అంకితమయ్యాడు గంగరాజు. ఆయన భార్య చిన్నమ్మి మిలిటెంటుగా సంఘ కార్యక్రమాలలో పాల్గొనేది. అప్పటికి కూతురు కమలకు 2 ఏళ్లవయస్సు. తర్వాత ఆ పాప, కళాకారిణిగా మంచి గాయనిగా, పార్టీ కార్యకర్తగా ఎదిగి వివాహానంతరం అనారోగ్యంతో మరణించింది.

వడ్డీల భారం నుంచి బయటపడవేసే కార్యక్రమానికి గంగరాజు, కత్తుల రామిరెడ్డికి పార్టీ నాయకత్వం బాధ్యత అప్పగించింది. దశాబ్దాలకు పైగా అప్పులకు బందీలయిన కుటుంబాలన్నీ రుణవిముక్తమయ్యాయి. పెరుగుతున్న ఆ చైతన్యాన్ని సహించలేని భూస్వామ్యవర్గాలు పై అధికారులకు తప్పుడు రిపోర్టులు-వారి ఇళ్లు తగులబెడుతున్నారనీ, వారి పశువులను చంపి తింటున్నారని-ఇచ్చి, పోలీసు క్యాంప్‌ని తెప్పించుకొన్నారు. పోలీసు అధికారులతో పాటు సబ్ కలెక్టరు గిరిజన గూడేలు తిరిగాడు. 'కమ్యూనిస్టులను రానివ్వవద్దు. మీ కోర్కెలన్నీ న్యాయమైనవే. నేను తీరుస్తానని' హామీలిచ్చాడు. పాలేర్ల జీతాలు, కూలిరేట్లు, చట్టపరంగా వున్న రూల్సు ప్రకారం అమలు చేయిస్తానన్నాడు. ఈ అధికార వర్గంతో సంప్రదింపులు, వాదనలు చేస్తున్న గంగరాజు, రామిశెట్టిలను చూసి ఆయనతో పాటు వచ్చిన పోలీసులు, భూస్వాములు ముక్కున వేలేసుకున్నారు. పార్టీ-సంఘం-ఉద్యమం మట్టిలోనుంచి మాణిక్యాలను పైకి తీస్తుందని రుజువయింది.

100 ఎకరాలు బుడమపైరు, 300 ఎకరాల వరినాట్లు, మిగిలిన పొలంలో, జొన్న, నువ్వు తదితర మెట్టపంటలు వేశారు. పరికోతకు వచ్చే సమయానికి ప్రభుత్వ యంత్రాంగం పెద్ద ఎత్తున నిర్బంధాన్ని పెంచింది. స్పెషల్(ఎపియన్‌సి) పోలీసులను దించింది. స్పెషల్ ద్యూటీ ఇనస్పెక్టర్లను దించింది. పంటలు దక్కించుకొనే కార్యక్రమం జటిలంగా మారింది. అయినా కార్యకర్తలు జంకలేదు. పార్టీకార్యకర్తగా ఎదిగిన గంగరాజు, పార్టీ నిర్ణయాల ప్రకారం ప్రజలను సంసిద్ధులను చేసే కార్యక్రమంలో తలమునకలై పని చేశాడు. ఈ ఉద్యమానికి అండగా కొండలపైనున్న గ్రామాల ప్రజలందరినీ సమీకరించాడు. అందరం తలా శేరో, కుంచమో మనమే తినాలి, మనం పండించిన పంట, దోపిడీ వర్గాలకు అందకూడదనే కసితో ఉద్యమించింది సంఘం.

కోతలు-నూర్పుళ్ళు- పంచుకోవడం అదే సందర్భంలో అనేక సమావేశాలు, పాటలు అంతా పెద్ద పండుగలా జరిగింది. పార్టీ నాయకులు ప్రజలలో ఒకరిలాగా ఆ పండుగలో పాల్గొన్నారు. గిరిజనులలోనుంచి వచ్చినవారే నాయకులుగా నాయకత్వం వహించుకొన్నారు.

గంగరాజు తండ్రి కులపెద్ద, ఆ వూరికే కాదు; 30 గ్రామాలకు చెందిన తగవులు అక్కడ తేలనప్పుడు వచ్చే తగవులను పరిష్కరించే పెద్ద. సాంప్రదాయాలను కాపాడవలసిన పెద్ద. 15 ఎకరాల భూమి, పశువులు, పెద్ద పెద్ద పోడులు. ఇద్దరు తప్ప ముగ్గురు కొడుకులు సంఘం పనులలో వుండటం, సాంప్రదాయాలను ధిక్కరించడం ఆయనకు నచ్చేది కాదు. సంఘం కార్యకర్తల అరెస్టుల పర్వంలో భాగంగా అనేక మంది గ్రామపెద్దలను ముందు అరెస్టు చేశారు. తర్వాత ప్రజలను, ముఖ్య కార్యకర్తలను అరెస్టు చేశారు. గంగరాజును అరెస్టు చేసి చిత్రహింసలుపెట్టారు. గంగరాజు, ఇల్లా రామిరెడ్డి తదితరులు సంవత్సరం పైగా జైలులో నిర్బంధించబడ్డారు. జైళ్లలో పార్టీ యొక్క సంఘం యొక్క విధానాలకు కట్టుబడి వ్యవహరించారు. గ్రామానికి రాగానే కులపెద్ద అయిన గంగరాజు తండ్రి, వీరిని వెలిపెట్టాడు. 'జైలులో నానా కులాలతో కలసి కూడు తిని వచ్చారు, కనుక జైళ్లనుంచి వచ్చిన వారందరికీ “ చిప్ప తప్పు” తలకింతని వేస్తున్నాను. కట్టి ఇళ్లలోకి రండ'ని శాసించాడు. గంగరాజు, రామిరెడ్డి ముక్త కంఠంతో 'మేము కట్టేది లేదు. మీ సాంప్రదాయాలు ఇక చెల్లవ'ని చెప్పారు. కుల పెద్దను ప్రజలెవ్వరూ సమర్థించలేదు.

సంఘం పునర్నిర్మాణ కార్యక్రమాలు మొదలయ్యి సాగుతూవుండగానే ఎమర్జెన్సీ విధించారు. ఎమర్జెన్సీలో తీవ్రమైన నిఘా; పోలీసులు వెంటాడుతున్న పరిస్థితిలో కా॥ గంగరాజు గూడ ప్రజల హక్కులకై నిలబడ్డాడు. 1978-82ల మధ్య నిరంతరం సంఘర్షణల మధ్య ప్రజల చైతన్యం పెరుగుతూ వచ్చింది. భూమి కోసం సాగించిన కార్యక్రమాలు 79 నుంచి నిశ్చయాత్మకంగా మొదలై 1982 వంట కోతల నాటికి, 1969 వంటకోతల నాటి పరిస్థితి ఏర్పడింది. భూస్వాముల దాడులను ప్రతిఘటించడానికి సంసిద్ధులై వున్న ప్రజల పైకి పోలీసులు దాడులకు పూనుకొన్నారు. ఆ దాడులను ప్రతిఘటించే సందర్భంలోనే రాజులు, లక్ష్మయ్యలనే గిరిజనసంఘ కార్యకర్తలు కాల్పులలో అమరులయ్యారు. పెద్దగూడంలో వారికి స్థూపాలు నిర్మించుకొన్న ప్రజలకు ఆ పోరాటం స్ఫూర్తిగా నిలిచేవుంది.

ఏ ఇంట్లో భార్యాభర్తల తగువు వచ్చినా ఎక్కడెక్కడి నుంచో మహిళలు వచ్చి ఆ తగువు పరిష్కారం అయ్యేవరకు గంగరాజు ఇంట్లోనే ఆశ్రయం పొందేవారు. ఒక రకంగా వారందరికీ గంగరాజు ఇల్లే పుట్టిల్లు.

కామ్రేడ్ గంగరాజు ఈ క్రమమంతటిలో నాయకుడిగా నిర్వహించిన పాత్ర మరువలేనిది. కామ్రేడ్స్ మోషే (సోమయ్య) సంధానకర్తగా సాగిన గిరిజనోద్యమం నేటికీ సాగుతోంది.

పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్మాణంలో గ్రామాలన్నీ మునిగిపోతే ఎక్కడికి వెళ్లాలని ప్రజల మనోవ్యధ గత దశాబ్దకాలంగా కొనసాగుతూనే వుంది. ప్రజల మనోవ్యధ నిరంకుశ పాలనా యంత్రాంగానికి, దోపిడీవర్గ ప్రతినిధులకు చీమకుట్టిన నొప్పికూడ కల్గించలేదు. పునరావాసం ఒక్కటే సమస్యకాదు, పోరాడి సాధించుకున్న హక్కులను, పోరాటసంఘటిత శక్తిని, మానవ సంబంధాలను, ప్రకృతితో ఏర్పడిన అనుబంధాలన్నీ చెల్లాచెదురవుతున్నాయనే మానసిక వ్యధ కూడ గంగరాజుని త్వరగా బలిగొంది. ఇటీవల ఆరువందల మందితో జరిగిన జనరల్ బాడీలో అనారోగ్యంతో హాజరై 'నిలబడి పోరాడాలి, బెదరకూడదు. మనం మోసపోకూడదు' అని సందేశమిచ్చాడు. చనువుతో 'నీవెంత కాలం వుంటావు, పోరాడమని చెబుతున్నావ'న్న ఒక ప్రశ్నకు 'నేనుండను మీరంతావుంటారు, మీరు పోరాడరా?' అని కూర్చున్నాడు.

కా॥ గంగరాజు ధీరుడు; ప్రజలకు ఆత్మబంధువు, విప్లవానికి విశ్వాసపాత్రుడు. ఇంతటి విశిష్టమైన కృషి దీర్ఘకాలం వహించిన కా॥ గంగరాజు మరణం పార్టీకి, సంఘానికి, ప్రజలకూ తీవ్రమైన లోటు. కా॥ గంగరాజు లేని లోటును పూడ్చుకోవటానికి ఆయన జీవితం, పోరాటం, వాటి వెనుక ఉన్న ఆశయం, పార్టీ అందిస్తున్న స్ఫూర్తిని స్వీకరిద్దాం. సిపిఐ(ఎం-ఎల్) తూర్పుగోదావరి జిల్లా కమిటీ కా॥ గంగరాజుకు విప్లవజోహార్లర్నిస్తోంది.

○○○○○